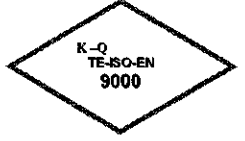

7/9720

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.13.1.TİK.0.073.00.08.610/435768
Konu : Yazılı Soru Önergesi

..../ 10 / 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muğla Milletvekili Sayın Fevzi TOPUZ'a ait 7/9720 Esas No'lu yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabî bilgi ve değerlendirmeler ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

Ek: Yazı (2 Sayfa)

Soru 1: Kayıt dışı üretim ve kayıt dışı işgücünü engelleme ve (bunları) kayıt altına alma çalışmanız var mı?

Soru 2: Türkiye’de 8 milyon 842 bin kişinin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kaydı olmadan çalışması bakanlığınızın görev alanında büyük bir zafiyet oluş(tur)muştur. Bu zafiyeti kaldırmak için ne yapmayı planlamaktasınız?

Soru 3: Kayıt dışı “çalışanlar” içinde en büyük grubu ücretsiz aile işçileri oluşturuyor. Bu grubun sosyal güvenlik şemsiyesinden yoksun kalmaması için bir çalışma yapıyor musunuz?

Bilindiği üzere, Hükümetimiz tarafından 2008-2009 yılları “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele” yılı ilan edilmiştir. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda tüm Bakanlık ve diğer ilgili kurumlarla toplantılar yapılarak “**Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Stratejisi**” belirlenerek Bakanlar Kurulu’na sunulmuş ve ilgili strateji kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Öte yandan, Tüm hükümleri 2008 yılı Ekim ayı itibariyle yürürlüğe giren **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**’nda da kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda önemli düzenlemeler yapılmıştır..

Şöyle ki;

- “Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde, 10 kişinin üzerinde işçi çalıştıran işyerlerinde ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi öngörülmüştür.
- Kendi nam ve hesabına çalışanların (tarım da dahil) sigortalılıklarının bildiriminin, faaliyetleri ile ilgili kayıt ve tescilleri yapılan vergi dairesi ve meslek kuruluşlarınca yapılması zorunluluğu getirilmiştir.
- Kayıt dışı istihdam konusunda yapılan denetimlerde caydırıcılık sağlaması için uygulanan idari para cezaları artırılmıştır.
- Esnek çalışanların kayıt altına alınması için düzenlemeler yapılmıştır.
- İsteğe bağlı sigortaya müracaat ve devam şartları kolaylaştırılarak, daha fazla kişinin kayıt altına alınması, bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları ve sisteme dahil edilmeleri, dolayısıyla kayıt dışı istihdamın önlenmesi amaçlanmıştır.
- Tarımsal faaliyetlerde bulunanların sisteme dahil edilmesine yönelik olarak, sigortalılık için prime esas kazançları ve ödeyecekleri prim miktarlarının 15 yıla yayılacak şekilde kademeli olarak artırılması öngörülerek, daha fazla kişinin sisteme dahil edilmesi öngörülmüş ve bunların genel sağlık sigortası kapsamına alınmaları da sağlanarak sigortalılıkları özendirilmiştir.
- Kanunun 8 inci maddesinin 7’ci fıkrası hükümlerine istinaden; bankalar ve kamu kurum ve kuruluşlarına, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etme yükümlülüğü getirilmiştir.
- 28/9/2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5510 Sayılı Kanun’un 8 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkındaki Tebliğ gereğince, 2008 yılı Ekim ayından itibaren bankalar ve kamu idarelerine işlem yaptıkları kişilerin “kimlik ve mesleki” bilgilerinin de zorunlu olarak alınarak Kurumumuza bildirimleri sağlanmıştır. Bu kapsamda; tüm bankalar ve noterler dahil 15 kurum ve kuruluştan toplam 124 yönetmelik hükmü gereğince 2008 yılı ekim ayından itibaren T.C. kimlik numaraları ile birlikte “meslek bilgileri” alınmaya ve alınan bilgilerden sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.
- Kanun’un 59 uncu maddesinin yedinci fıkrası gereğince, 27/9/2008 tarih ve 27010 sayılı Kamu İdarelerinin Denetim Elamanlarının Yapılan Tespitler Hakkında Yönetmelik çıkarılarak, kamu idarelerinin denetim elemanlarınınca yapılan sigortalılık tespitlerine ilişkin tutanak ve raporların değerlendirilmesi yapılmaktadır.

- Kayıt dışı istihdamın önlenmesi çalışmaları kapsamında taşra birimlerinde “**Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Servisi**” kurulmuştur.
- Taşra birimlerimizde istihdam edilmek üzere 2008 yılı içerisinde toplam 300 Sosyal Güvenlik Kontrol Memuru alınmış olup, 180 sosyal güvenlik kontrol memurunun daha alınması için çalışmalar devam etmektedir.
- **Sağlık Bakanlığı** ile yapılan çalışmalar sonucunda; belli sektörlerde çalışanların tabi tutulduğu portör muayene listelerine “T.C Kimlik Numaraları”nın da eklenerek listelerin Kurumumuza gönderilmesi konusunda Sağlık Bakanlığınca Sağlık İl Müdürlüklerine talimat verilmiş ve **2008 yılı Mayıs ayından** itibaren Sağlık İl Müdürlüklerinden portör muayene listeleri alınarak sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.
- **Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı** ile yapılan çalışmalar sonucunda; 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ekinde bulunan Ek 1(işyeri bildirimi) ve Ek 2 (çalışanların bildirimi) formlarının Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerine gönderilmesi talimatlandırılmış ve 2008 yılı Temmuz ayından itibaren gönderilen bu formlardan sigortalılık kontrolü yapılması çalışmaları başlatılmıştır.
- Son olarak, 2008 yılı Mayıs ayından itibaren faaliyete geçirilen **ALO 170 İHBAR HATTI** ile özellikle kayıt dışı istihdam konusunda gelen ihbar ve şikayetlerin zamanında ilgili birimlere elektronik ortamda ulaştırılması ve gerekli işlemlerin yapılması sağlanmıştır.

Soru 4: (Kayıt dışı çalışanlardan bir kısmının) Ücretsiz aile işçisi şeklinde gösterilmesi Türkiye’deki işsizliğin boyutunu da küçük gösteriyor. Gerçek işsiz sayısını hesaplarken bu durumdakileri de işsizler grubuna katmayı planlıyor musunuz?

Ülkemizde işgücü istatistiklerinin derlenmesi ve yayımlanması hususunda temel yetkili kurum, T. C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu’dur(TÜİK). Hane Halkı İşgücü Anketleri’nin hazırlanış yöntemi ve anketlerde yer alan kavram ve tanımların bilimsel açıdan içeriği, ilgili Kurum sayfasında ilan edilmektedir.

Türkiye İş Kurumu, kendi görev alanına giren konulara ilişkin istatistik kayıtlarını ayrıca tutmakta ve düzenli olarak yayımlamaktadır. İŞKUR istatistiklerinde “kayıtlı işsiz” kavramı, “çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişileri” tarif etmekte ve kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır.

Buna göre, İŞKUR Kayıtları dikkate alındığında, Eylül 2009 sonu itibariyle, Kuruma kayıtlı işsiz sayısı, 486 bin 57’si kadın, 1 milyon 140 bin 9’u erkek olmak üzere toplam 1 milyon 626 bin 66 kişidir.

Soru 5: Hiç işe girmeyen yurttaşlarımızın İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlandırılması için çalışma yapmakta mısınız?

İşsizlik sigortası primli bir sistem olup, mevcut durumda işsizlik ödeneğine hak kazanma koşullarını sağlamayan işsizlere gelir desteği sağlama imkanı bulunmamaktadır.

Ancak, hiç işe girmemiş olanlar için işgücü uyum hizmetlerinden yararlanma imkanı getirilmiştir. Bunun için işsizlik sigortası primi olarak yapılan devlet katkısının % 30’u ayrılmış olup, bu oran Bakanlar Kurulu kararı ile %50’ye çıkarılmıştır.